

V zadnji številki izkazanih K 25.274:50
Danes izkazanih K 841:17

Doslej nabranih K 26.115:67
Prosimo nadaljnjih obvestil, oziroma izpopolnil dosedanjih izkazov!

Mobilizirani tovariši — naročniki.

(Dostavki in popravki k uvodniku v 7. št.)

Kranjsko.

48. Barle Konrad, u. Metlika.
49. Humek Dragotin, strok. u. Krško.
50. Primož Josip, u. v. Sorica.
51. Stupica Ivan, u. v. Dražgoše.

Štajersko.

41. Čokl Ignacij, u. Runc p. Ormožu.
42. Koropic Janko, u. Šoštanj.
43. Petrič Ludovik, u. Konjice.
44. Vodenik Simon, u. Lembach-Bistrica p. M.

Popravek:

ad 14. Kranje Franc, nd. Sv. Barbara n. Marib., ni mobiliziran.

ad 25. Ševnik Julij, u. Dramlje (ni pa del na bojišču, ampak je v ruskem ujet.).

Po tej izpopolnitvi je torej danes naših naročnikov-vojakov:

s Kranjskega	51
s Štajerskega	43
s Primorskega	54
s Koroškega	1

skupno število 149

Piscu uvodnika v 7. številki seveda niso znane vse dejanske razmere vsakega posameznega učitelja, ampak je sestavil le imenik mobiliziranih tovarišev-naročnikov, ki so mu to javili. (Glej 113. do 115. vrsto napominanega članka!) S tem, da ni priobčil imen vseh mobiliziranih slovenskih učiteljev, bodisi naročnikov ali ne, ni hotel nikogar staviti na »sramotni oder«, kakor se pritožuje neki tovariš, ampak je pisal bona fide, kar in kakor mu je bilo pač znano in kar je posnel iz slovenskih listov. Kdor lfoče torej v ta izkaz, naj piše dopisnico uredništvu ali upravištvu.

Sicer pa bodo okrajna učiteljska društva poskrbela za popolen tak izkaz.

Končno število bomo mogli ugotoviti šele takrat, ko bodo končani novi nabori. Značilno je, da pride tedaj na prebiranje več učiteljev-očetov s svojimi sinovi.

Eden takih učiteljev - očetov nam piše: »Pri meni je zanimivo to, da pojdem zaeno s svojim sinom na nabor. Jaz starina bom najbrže sposoben, a sinko je šibak. Če me pošljejo na fronto, bom še vedno odtehtal par mladih fantov.«

Drug tovariš nam piše: »Po 29. službenih letih se mi obeta namesto regulacije plač — zopet vojaška suknja! Nič ne de, bom vsaj dobro preskrbljen! Zamenjal bom svoje civilne cape z novo vojaško obleko. V moji rodovini bodo potem oče in dva sinova v vojni, hčeri sta pa pri »Rdečem križu«. Doma ostane samo žena, oziroma mati. Pa naj kdo trdi, da smo učitelji za nič!«

Na vzporedju sta bila dalje dva ljubka Dvořáková dvospeva »Zadnja želja« in »Namenjeno je nama«. Oboževatelj sem Dvořákov muze, in pesemci sta mi jako ugajali. S primernim občutkom sta jih zapela gđc. Cenka Severjeva in g. Leopold Kovač, ki vidno napredujeta. Take točke dobrodošle!

Ostali del nekoliko predolgega večera je izpolnil pevski zbor »Glasbene Matice« z zbori, ki so bili izvajani na drugem, oziroma prvem dobrodelnem koncertu. Popolnoma prav je, da se naštiudirane stvari večkrat izvajajo. Tudi jih občinstvo lažje razume, če jih večkrat sliši. Hvalevredna je bila uvrstitev narodnih pesmi v vzpored. Peli so jih krasno in so morali nekatere ponoviti. Zlasti presrečna je bila »Gor čez izaro, gor čez gmajnico«. Zaključile so koncert ljubeznive hrvatske narodne pesmi »Cvetje iz narodnega vrta«, nanizane v venček, ki se prav prijetno da poslušati. Kratek tenorski solo je lepo izvedel g. Kovač. Spremljanje na klavirju in harmoniju sta oskrbela gđc. Koblerjeva in gđ. profesor Vedral, ki je ves večer spremljal soliste in to prav spretno. Vrli Matični zbor, ki v težkih sedanjih časih vseno uspešno deluje, je imel zopet vseskozi posrečen večer. Ko potihne bojni vihar, vstane v vsem svojem nekdanjem sijaju, in nadejati se smemo plodovitega delovanja v prosep slovenske glasbe. In če to veselje doživimo — srečni!

V Ljubljani, 12. maja 1915.

Z. Prelovec.

Naše zlo.

Na letnem občnem zboru društva hrvatskih učiteljic v Zagrebu se je gospa Milka Pogačičeva poslovila od članic kot predsednica. Poleg tega se je umaknila od raznih podjetij, ki jih je bila zasnovala pod devizo »Za našega otroka«; odtegnila se je torej s polja najčlovekoljubnejšega delovanja. Listi so iskreno obžalovali umaknitev te markantne osebnosti v zagrebškem ženskem svetu, ker organizatorični talent gospo Pogačičevo je najplodnosneje deloval skozi več let. Za vsa dotična humanitarna podjetja pomenja odstop te vrle žene veliko izgubo. Zato izražajo listi nado, da se ni umaknila za vedno. Kot vzrok svojemu koraku je demisionarka oficijalno navedla preobremenjenost in utrujenost. Ali iz listov je sklepati, da so tu igrali vmes tudi drugi vzroki, slični onim, ki so tudi v našem javnem življenju provzročili že marsikatero težko zlo in škodo.

Tako piše n. pr. »Agramer Tagblatt«: »V našem miljeju je težko kaj ustvariti. Tisoč ozirov na desno in levo ovirajo delavno moč ter odjemljejo našim najboljšim osebnostim veselje do dela. Ako hočeš res kaj oživotvoriti, moraš plašno brodirati med ostrimi skalami raznih kompromisov, nesmeš niti za trenotek pozabljati na stotere nevarnosti, ki jih ustvarja posebno sodelovanje naših razmer. A ko je delo dovršeno, ki je provzročalo razne tajne in odkrite težave in je zato zahtevalo desetkrat večjo porabo energije, nego kje drugje, pa se že oglašajo neštevilni grajajoči glasovi tistih znanih, ki hočejo vse bolj vedeti, ki v žaljivem zboru kritikujejo vse in ki jim ne moreš ničesa prav storiti. Kritikanje tujega dela in tujega ustvarjanja je res lahko in — poceni!«

»Agramer Tagblatt« pravi dalje, da so tudi imenovano vrlo ženo pregnali s pozorišča koristnega dela tisti, ki vse bolj vedo, vse kritikujejo in ki menijo, da so bogve kaj storili v narodno korist, ako tisto narodno delo, na katerem sodelovati je vsakogar dolžnost, nadomeščajo z neugodnim kritikovanjem dela — drugih!

In Zagreb ni daleč od slovenskih pokrajin, zato pa morajo biti opisane razmere tukaj in tam — enake!

Prof. Matko Mandič.

Profesor Matko Mandič, državni in deželni poslanec, je dne 14. t. m. v Trstu umrl. Z njim je legel v grob eden najidealnejših, najnesebičnejših, najpožrtvovalnejših in najdelavnejših rodoljubov, kar jih je rodila hrvatsko-slovenska zemlja.

Mandič, rojen Istran, je imel pred sabo lepo, zasigurano bodočnost. Bil je profesor v Zagrebu. Prav takrat se je pričel narodni pokret v Istri. Narodnostno gibanje je vzkliklo in jelo naraščati. Toda nedostajalo je povsodi narodnih delavcev in bati se je bilo, da zopet zavlada staro mrtvilo. Mandiču so bile znane te razmere, zato ni niti trenutek pomišljal, da bi se ne postavil brezpogojno v narodno službo. Odpovedal se je profesuri ter se vrnil v rodno svojo Istro, da se popolnoma posveti narodnemu delu. Prevzel je uredništvo »Naše Sloge« ter jel orati ledino. Kot plačo je dobival par desetakov in s temi beraškimi novci živel — ne morda leto ali dve — marveč desetletja. V službi naroda je stradal — v besede pravem pomenu, toda omagal ni nikoli, marveč s podvojeno silo delal za probujo takrat še malodane spečega istrskega ljudstva. Marsikdo mu je takrat nasvetoval, naj ne tlačani več pri stvari, ki mu ne more dati niti skorjice kruha, toda s ponosom je odklonil vse take nasvete ter stradal in neumorno nadaljeval delo narodne probuje. Tako so potekla desetletja. Njegovo delo je obrodilo sad: danes je probujena vsa Istra, zasluga za to pa pripada v prvi vrsti njemu, Matku Mandiču. Dela celega življenja, nešteti žrtve mu istrsko ljudstvo ni moglo poplačati, le malo nagrado v znak svoje hvaležnosti mu je dalo s tem, da ga je izvolilo za svojega državnega in deželnega poslanca. Tudi kot tak je živel Matko Mandič samo svojemu narodu.

Zadnje desetletje je živel Mandič v Trstu in tu nadaljeval svoje v Istri započeto delo. V Trstu je bil apostol hrvatsko-slovenskega bratstva, in če je v kom personificirana kaka ideja, je čisto gotovo, da je bil pokojnik Matko Mandič personifikacija hrvatsko-slovenskega edinstva, saj je vedno in vedno s ponosom in poudarkom naglašal, da je Slovenec in Hrvat v eni osebi. In ta moč in značaj je sedaj legel v

grob, zadnje trenutke pa mu je zagrenila zavest, da ne bo več doživel in videl srečnejše bodočnosti svojega naroda. Tudi to je kos tragike, ki je bilo toliko v Mandičevem življenju.

Pokojni Mandič se je tudi vedno živo zanimal za delo slovenskega in hrvatskega učiteljstva, ki mu je bil prijatelj. — Pokojnik je bil načelnik moške podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v onih težkih časih, ko so se polagali prvi temelji slovenskemu šolstvu v mestu tržaškem. Bil je predsednik in navdušen pevec nekdanjega »Slovenskega pevskega društva«, bratovščine sv. Cirila in Metoda, Delavskega konsumnega društva pri Sv. Jakobu (od leta 1904 do smrti, torej 11 let). Bil je med ustanovitelji in navdušen podpiratelj društva Strossmayer in član mnogih drugih narodnih društev. Jako vnet je bil tudi za »Sokola«. V prejšnjih časih ni zamudil nobenega zborovanja in nobene prireditve tega društva, kjer je tudi aktivno nastopal. — Bodi mu blag in trajen spomin tudi med nami!

Važna razsodba upravnega sodišča.

Upravno sodišče je v soboto, dne 8. t. m., razsodilo, da je izvolitev šestih članov nemškega krajnega šolskega sveta v Trebinju neveljavna, ker pošiljajo ti člani svoje otroke v češke šole in ker njihovi svojci v hiši in izven hiše govore češki in ker sami pripadajo le češkim in nobenim nemškimi društvom. Ni jih torej smatrati za Nemce in zato ne smejo vršiti službe nemškega krajnega šolskega sveta.

Književnost.

Za domovino Avstrijo. Dvoglasna pesem s spremljevanjem harmonija ali klavirja. Uglasbil Anton Kosi. Besede zložil Vekoslav Poljanec. — Bojno leto 1914—15. — Cisti dobiček je namenjen »Rdečemu križu«. Vsako prepisovanje je po zakonu kaznjivo. Natisnila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Založil skladatelj Anton Kosi v Središču. Cena 35 h, s poštnino 40 h. (V poštnih znamkah!) — Besedilo je navdušeno in se preliva v upolno pozdravno pesem zmagi in zmagovalcem. Temu primerna je Kosijsva dvoglasna skladba, ki valovi nakvišku in navzdol, v lepi harmoniji odgovarjajoč patriotskemu čuvstvom. Spremljava je enostavna zato lahka. Celotna skladba je primerna in pripravna, da jo pojo sedanje dni v šolah in na šolskih prireditvah.

Gustave Flaubert: Gospa Bovaryjeva. Roman. Prevel Vladimir Levstik. — Izdala in založila »Omladina« 1915. — Tiskala »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. — Zbirka mojstrov. Prva knjiga. — Str. 332. — Cena: broš. 3 K 80 vin., vez. 4 K 80 vin. — To znamenito delo — eno najboljših, kar jih premore svetovna beletristika — imamo po zaslugi »Omladine« sedaj v slovenskem prevodu pred seboj. Romana, ki ga pozna ves kulturni svet, ni treba šele posebe priporočati Slovencem. — Slovenska »Gospa Bovaryjeva« se odlikuje po lepem, gladkem jeziku in po preprosto-elegantni opremljeni. — Založništvu želimo ob začetem, vsega priznanja vrednem delu najlepših uspehov. Tudi ta težki čas ni zamoril v naši akademski mladini idealne požrtvovalnosti in smisla za kulturno delo. To je dokaz, da temelji naša moč in korenini naša bodočnost na trdni podlagi in v zdravem organizmu.

Iz dni skrbi in žalosti. Igrokaz in povesti. Slovenski mladini in preprostem ljudstvu v pouk in zabavo. — Napisal Anton Kosi v bojnem letu 1914/15. — Izdal in založil pisatelj v Središču. — Cena 45 h. — Str. 38. — Na prvem mestu stoji igrokaz v treh dejanjih »Po mobilizaciji doma«. — Po umetniških načelih tega igrokaza ne smemo soditi. To je pač prigodnica. Namesto treh dejanj bi popolnoma zadoščali le dve dejanji, ker je prvo odveč: dolgi monologi z vsem mogočim modrovanjem — nekaka koncentracija pouka o hiševanju in gospodinjstvu. Pisatelj govori tu konsekvntno o vojski, medtem ko ima na str. 18. »Misli o vojni«. Marijana na 5. str. skuša, Rižnarjeva Neža na str. 23. poizkuša. Str. 12.: Prinesem obvestilo — napak; prav: prinašam... Ne: bodive, sve; ampak: bodiva, sva (ista stran). Molitev na 14. str. bi bila učinkovitejša, če bi jo mati molila sama, saj ni verjetno, da bi jo znali dobesedno vsi, če se je niso prej naučili na pamet. — Upamo pa, da bo igrlica vključ temu ugodno učinkovala, in sicer zlasti zaradi ljubezni, ki jo otroci kažejo do matere, in pa zaradi tako vselega konca. — Protialkoholno tendenco vsebu-

je črtica iz viničarskega življenja v Slovenskih goricah: »Dva ujetnika — rešena«. Dobra stvar, zato tudi uspešna. — Dobra je tudi »Domača zemlja«, božična povest iz l. 1914. — V celoti je knjižica priporočljiva. — Take in slične publikacije naj imajo pečat skrbne izbirlčnosti in vestne priprave, ker bodo mimo vsega drugega tudi dokumenti, kako smo Slovenci duševno živeli v tej veliki dobi, ki ustvarja velike dogodke!

Srednješolske vesti.

Ogenj in tatovi na goriških gimnazijah. Iz Gorice nam pišejo: Čudno je, da so se začeli pojavljati tatovi na tukajšnjih gimnazijah. Pretekli teden so vlomili v nemško gimnazijo na Soški cesti in odnesli nekaj denarja in važnih papirjev. — V noči od sobote na nedeljo so vlomili v poslopje italijanske gimnazije in odnesli tam spravljen denar. Nato so znesli skupaj gimnazijske kataloge in jih zažgali. Ogenj se je kmalu razširil tudi na druge predmete. K sreči so ga pravočasno opazili. Došli gasilci so ogenj zadušili. V nevarnosti je bila tudi licealna knjižnica.

Srednje šole v Ljubljani. Z 10. t. m. so pouk na ljubljanskih srednjih šolah preuredili tako, da imata I. in II. državna gimnazija pouk dopoldne, realka in pripravnica pa popoldne. S prihodnjim ponedeljkom počeni so ti zavodi dnevno dobo pouka zopet premenili, tako da imajo dijaki pouk en teden dopoldne, drugi teden pa popoldne.

Vojno priznanje zaradi hrabrega vedenja pred sovražnikom je dobil c. in kr. rezervni poročnik dr. Fran Rostaher, suplent na nemški gimnaziji v Gorici.

Slavnim šolskim oblastim pošilja več staršev z dežele v »Slovenskem Narodu« z dne 14. t. m. to prošnjo: »V časopisih smo danes čitali, da se vrše na učnih zavodih srednjih šol v Ljubljani zopet nekatere izpremembe glede pouka. Ali bi ne bilo boljše, da bi se šole predčasno zaključile? Take izpremembe niso v korist ne pouku, ne dijakom! S predčasno zaključitvijo vsaj koncem maja t. l. bi se ustreglo dijakom in staršem, ki sedanjo draginjo vsestransko občutijo.

V vojno službovanje je odšel znani slovenski jezikoslovec Koštiál, profesor na slovenskem moškem učiteljskem v Gorici.

Iz naše organizacije. Štajersko.

Učiteljsko društvo za ormoški okraj poroča, da je meseca maja 1915 darovalo za podporni sklad učiteljskih vojaških rodov in učiteljstvo pri Sv. Bolfenku 3 K, učiteljstvo pri Veliki Nedelji 3 K, učiteljstvo pri Sv. Miklavžu 2 K 50 h in učiteljstvo Ormož-okolica 1 K, torej skupaj 9 K 50 h. Prihodnje zborovanje bo 1. julija t. l. v Ormožu. Tovarši in tovarišice naj se blagovolijo do 1. junija oglašiti s času primernim predavanjem. — Došle so knjige »Slovenske šolske Matice« za 1914.

Kranjske vesti.

MARIJA VIDROVA.

Dne 9. t. m. je umrla v ljubljanski bolnici koleginja Marija Vidrova, učiteljica v Spodnji Siški, po nevarni operaciji. — Bila je zvesta članica »Slovenske Zveze« od vsega početka, bila pa je tudi marljiva in blaga učiteljica. — V dobi sedanje vojne je požrtvovalno stregla ranjencem v Ljubljani. Skoro do zadnjega diha je izvrševala dela človekoljubja in usmiljenja. — Mi spoštujemo vsak značaj, vsako prepričanje, ki ima temelj v srcu in sodnika v vesti, zato čast spominu skromne in nesebične pokojne tovarišice!

—r— **Iz krogov učiteljskih penzionistov** pišejo »Slovenskem Narodu« z dne 17. t. m.: »Aktivni tovariši dobijo torej kakor ste poročali, malo draginjsko podporo, 60, oziroma 80 kron res ni veliko, a vendar boljše kot nič in tudi ta malenkost pride prav v tej neznosni draginji. Čudno pa je, da smo bili učitelji penzionisti prezrti. Mari mi ne potrebujemo? O, in kako še! Pomisliti treba, da si moramo stanovanja plačevati in da so naše penzije prav borne in še te — obremenjene. Pravilno bi bilo, da slavnji deželni odbor tudi nam nakaže take draginjske doklade, kakor aktivnim tovarišem. Upamo, da to stori čim prej, za kar mu bomo vsi odkritosrčno hvaležni.« — Mi želimo od vsega srca, da bi tovarišem vpokojenem njihovo prošnjo kar najhitreje ugod-

no rešili. — Vse svoje telesne in duševne sile so žrtvovali domovini. Ali naj na starost med ubožnimi najubožnejši stradajo?

— **Ustanovni zavod za gluho-neme v Ljubljani.** C. kr. deželna vlada razglasi: Na ustanovnem zavodu za gluho-neme v Ljubljani se bodo, ako razmere to dopustijo, s pričetkom šolskega leta 1915/6 nanovo sprejemali gluho-nemi šoloobvezni otroci na prošnjo roditeljev ali njih namestnikov. — Pogoji za priпуск k pouku, oziroma za sprejem v zavod so: 1. Gluhonemost ali takšna stopnja naglušnosti, da se dotičnik s poslušom ne more naučiti glasovnega jezika; 2. izpolnjeno 7. in ne še prekaženo 12. leto življenja in 3. primerna telesna zmožnost in sposobnost za izobraževanje. — Od sprejetja so brez-pogojno izključeni bebasti, slaboumni in božjastni otroci kakor tudi otroci, ki imajo nalezljive bolezni in druge telesne hibe. Ravnotako se ne morejo sprejeti otroci, katerih govorila niso zmožna pričuti se glasovnega jezika, ki so v veliki meri kratkovidni ali daljnovidni in ki močijo posteljati. — Sposobnost za izobraževanje se dokaže s posebno preizkušnjo, ki jo je prebiti v zavodu; dan in ura te preizkušnje se razglasita ob svojem času. — Gojenci morajo v dobi svojega izobraževanja v zavodu dobiti stanovanje in hrano proti plačilu letnega zneska 300 K. — Ako se ubožstvo dokaže, se preskrbovalni stroški lahko znižajo ali popolnoma spregledajo. — Znotranji gojenci dobe vso preskrbo v zavodu; vendar jih morajo tisti, ki so jih dolžni preživljati, preskrbeti s predpisano vrhno obleko in s potrebnim perilom. Znotranji gojenci morajo, in sicer tudi kadar se preskrbovalni stroški znižajo ali spregledajo, v zavod sledeča oblačila v dobrem stanu in zaznamovana s seboj prinesiti, in sicer dečki: 2 zgornji obleki, klobuk in zimsko suknjo, dvoje čevljev, 6 srajc, 6 spodnjih hlač, 6 parov nogavic, 6 žepnih robcev in dežnik; deklice: 2 zgornji obleki, klobuk ali ruto in zimsko jopico, dvoje čevljev, 6 srajc, 6 spodnjih kril, 6 hlač, 3 naprsne jopice, 3 predpasnike, 6 parov nogavic, 6 žepnih robcev in dežnik. — Prošnje za priпуск k pouku, oziroma za sprejem znotranjih gojencev v zavod, je do 20. junija 1915. l. lagati pri vodstvu ustanovnega zavoda za gluho-neme v Ljubljani. — Prošnje je opremiti z nastopnimi listinami: a) z rojstnim listom, b) z izprijevalom o cepljenih kozah, c) z zdravniškim izprijevalom o gluho-nemosti z napovedjo, kako je ta nastala, in o telesni zmožnosti, d) z domovinskim listom, d) s šolskim naznanilom, če jih ima dotičnik. — Kadar se prosi, da bi se dotičnik sprejel za znotranjega gojenca, je priložiti vrhutega izkaz o imetju ali pa zavezo pismo, da bo plačeval po 300 kron preskrbovalnih stroškov na leto ali pa v zakoniti obliki napravljeno ubožno izprijevalo. — Pristavlja se še, da se prošnje, ki bi dospelo po 20. juniju t. l. in ki bi se ne vložile predpisanim potom, to je pri vodstvu ustanovnega zavoda za gluho-neme ali ki bi bile pomanjkljivo opremljene, ne bodo uvaževale.

— **Okrajnih učiteljskih konferenc v šolskem letu 1914/15 ne bo.** Tako je odločil c. kr. deželni šolski svet, pooblaščen od naučnega ministrstva. Ker je mnogo učiteljev vpoklicanih in ker ne bo dobiti zaradi pomanjkanja primernih zborovalnih prostorov, je redno zborovanje okrajnih šolskih konferenc v večini okrajev onemogočeno, zato te skupščine v tekočem šolskem letu odpadejo.

— **Draginjska podpora učiteljstvu.** Deželni odbor je na svoji sobotni seji sklenil, da se prizna vsemu ljudskošol. in meščanskošolskemu učiteljstvu enkratna draginjska podpora v sledeči izmeri: Provizorični učitelji in učiteljice dobe po 60 kron, definitivni pa po 80 K; vrhutega dobi vsak učitelj oziroma učiteljica za vsakega nepreskrbljenega otroka do 18. leta po 15 kron. — Samci, ki so vpoklicani v vojno službo, so od podpore izključeni, rodovine oženjenih vpoklicanih učiteljev pa dobe polno podporo. Z izplačevanjem se mora takoj začeti. — Finančni efekt tega sklepa deželnega odbora bo znašal okroglo 100.000 kron. Ker je dežela zaradi zakasnitve že sklenjene regulacije učiteljskih plač od pričetka vojne prihranila že blizu pol milijona kron, je upravičeno upanje, da se vsega priznanja vredni sklep deželnega odbora po primernem času obnovi.

— **O umrlem tovarišu Janku Pianeckem** piše »Sava«: Umrli je v Škofji Loki učitelj na tamkajšnji deški ljudski šoli gospod Janko Pianecki. V veličastnem izprevedu so ga spremili k zadnjemu počitku dne 3. t. m. Tovariši so mu ob grobu zapeli ganljive žalostinke. Pokojnik se je rodil 1866. leta v Kozarščah pri Lo-

žu, pohajal gimnazijo v Ljubljani, dovršil ondi učiteljske in deloval kot učitelj v nekdanjem Waldherrjevem zavodu v Ljubljani, v Radovljici, v gluho-nemnici v Ljubljani, kot učitelj-voditelj v Sori in nazadnje kot učitelj v Škofji Loki. Pianecki je bil jako izobražen mož: spreten risar, nadarjen pevec in glasbenik, vnet sadje-rejec. Iz lastnega veselja se je dovršeno naučil francoščine. V Škofji Loki se je po njegovem prizadevanju osnovala mestna godba. Blagi pokojnik naj počiva v miru v ljubi zemlji slovenski!

— **Volilo barona Schwegla kranjski deželi.** Pokojni baron Schwegel je volil kranjskemu deželnemu muzeju »Rudolfinu« svojo zbirko slik, orientalskih preprog, orožja in umetnin in še posebe dragoceno numismatično zbirko — vse to po izbiri gospe vdove in pod pogojem, da pridejo vse imenovane dragocene zbirke v last in posest deželnega muzeja stoprav po njeni smrti. Hraniti se bo moralo vse v posebnem prostoru; za prireditve takega prostora je volil pokojnik še posebe 10.000 kron. — Za slučaj, da bi gospa vdova izročila muzeju tudi pokojnikove lastnoročne zapiske in druge spise, je uporaba teh v literarne svrhe dovoljena stoprav po preteku petdesetih let od pokojnikove smrti.

— **Iz Idrije nam pišejo:** Za c. in kr. bosn.-herc. črnovojni delavski oddelek, ki je sedaj nastanjen v Idriji in šteje 245 mož, so nabrale učiteljice tukajšnje dekliske šole 262 srajc, 161 parov hlač, 58 parov onuč in 12 parov nogavic. Mnogim srajcam in hlačam je bilo treba popravila, ki so ga tudi učiteljice preskrbele deloma same, deloma sta jim pri tem pomagali g. Marija Pelhanova in gđ. Franja Vidmarjeva. — Kar je bilo premalo trdnega za delavca, se je poslalo ubožcem v hiralnico sv. Antona v Spodnji Idriji, oziroma se bo še odposlalo vojakom ranjencem. — Vsa čast požrtvovalnim kolegijam!

— **Umrli je na Sinji gorici pri Vrhniki** ondotni posestnik Mihael Šemerl. Rajniki je bil izredno delaven na gospodarskem polju. Bil je član, odbornik in soustanovnik obč. hranilnice na Vrhniki, odbornik krajnega šolskega sveta v Blatni Brezovici in občinski odbornik na Vrhniki. Za napredek šole je bil jako vnet.

— **Iz ruskega ujetništva** se je oglašil učitelj v Ribnici na Dolenjskem, tovariš Viktor Grčar, ki se nahaja v mestu Ashabad ob perzijski meji. Piše, da se mu godi dobro, da je zdrav in zadovoljen. Dopisnica je potrebovala na Kranjsko skoro dva meseca.

— **Zaročil se je Hinko Zupančič,** davčni asistent v Derventu, z Justo Kmetovo, učiteljico v Šturijah pri Ajdovščini. Bilo srečno!

— **O štedenju z živili in o prehranjevanju s koruzo** je predaval v nedeljo, dne 2. maja, v Trnovem na Notranjskem nadučitelj Rudolf Horvat ob številni udeležbi in velikem zanimanju mož in žen.

— **Ekskurendno šolo na Veliki Bukovici** opravlja po odhodu učitelja F. Lampreta nadučitelj R. Horvat iz Trnovega.

— **Znamenje časa.** Potom inserata v »Slovenskem Narodu« (št. 102 z dne 6. t. m.) išče učiteljica primerne službe.

— **Imenovanja v šolski službi.** Okrajni šolski nadzornik Anton Majer v Ljubljani je vpoklican v službovanje k deželnemu šolskemu svetu. — Na njegovo mesto pride v Ljubljano nadučitelj in začasni okrajni šolski nadzornik v Novem mestu Fran Lavtižar. V Novo mesto pa pride kot začasni okrajni šolski nadzornik nadučitelj Janko Grad iz Most pri Ljubljani.

— **Ljudska šola v Toplicah na Dolenjskem** je odposlala »Rdečemu križu« v gotovini 63 K 2 h, 1381 kg sadja, 24 kg robidnega lista, 21 snežnih čepic, 19 parov celih rokavic, 3 pare pol rokavic, 9 parov zapestnikov, 5 parov dokolenic, 40 parov nogavic, 83 parov krp, 600 parov papirnih podplatov in 94:5 kg raznih starih kovin. Tovariš Davorin Matko pomaga v pisarni »Rdečega križa«, je član žetvene komisije in kolonski poveljnik gasilnega društva za prevažanje bolnih in ranjenih vojakov s kolodvora in nazaj. — Tako tudi ta šola pod požrtvovalnim vodstvom svojega vrlega nadučitelja v polni meri izvršuje človekoljubno in patriotsko delo.

— **Iz Metlike nam pišejo:** Dne 12. t. m. je bil pozvan k nastopu vojaške službe tukajšnji 40letni učitelj Konrad Barlé, ki je oče peterih še nepreskrbljenih otrok. Težka ločitev je bila to za njega. Njegov oče, vpokojen učitelj, ima zdaj petero sinov v vojni. Eden, nadporočnik, je bil že dvakrat ranjen in dvakrat odlikovan, in sicer s »signum laudis« in voja-

škim zaslužnim križcem z vojno dekoracijo. Drugi, rezervni nadporočnik, je po petmesečnem boju tako opešal, da ni več za vojno službo; prideljen je kot sodnik k vojnemu sodišču. Tretji, poročnik, je smrtno nevarno ranjen. Četrti, četovodja, je obolel in si nakopal trajno telesno napako. Po odhodu Barletovem je zdaj ostal na štirirazrednici z dvema vzporednicama edini moški, nadučitelj V. Burnik. Na-dejamo se, da nam deželni šolski svet pošlje kakega učitelja, ker nam od pričetka šolskega leta že nedostaje enega učitelja; učitelj Morela je bil namreč odpoklican takoj ob pričetku vojne pod orožje.

— **Društvo »Narodna Šola«** je »Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice« podarila za leto 1914. K 100 podpore. Za ta velikodušni dar se izreka tem potem najiskrenejša zahvala.

Štajerske vesti.

FRANC WINKLER.

V Slovenjem Gradcu, v svojem rojstnem kraju, je dne 11. t. m. umrl tovariš Franc Winkler, učitelj v Konjicah, star šele 28 let. — Bodi tovarišu, ki je moral tako mlad zapustiti to solzno dolino, ohranjen ljub spomin!

— **Zaročil se je gospod Ph. Mr. Fedor Gradišnik,** sin tovariša Armina Gradišnika, z gospodično Štefi Kukmanovo. Iskreno čestitamo!

— **Št. Juri ob Južni železnici.** Poročajo nam: Mnogim znancem in prijateljem Julčeta Sevnika, učitelja v Dramljah, naznanjamo, da smo dobili obvestilo potom avstrijskega centralnega urada za vojne ujetnike, da je ujet in bolan v Bobrowu, gubernija Voronež na Vel. Ruskem. Ker je bil naš Julče pred ujetništvom že ves prehlajen in ozebljen, posebno na nogah, ubožec trpi sedaj najbrže na posledicah. Upajmo, da se nam kmalu vrne čil in zdrav.

— **Izpit učne usposobljenosti** so pred c. kr. izpraševalno komisijo v Mariboru v letošnjem pomladanskem roku prebili naslednji slovenski učitelji in učiteljice: a) za meščanske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom: Ludvik Ivanjšič, stalni učitelj v Sv. Juriju ob Ščavnici, in Josip Steinberger, učiteljski suplent v Poljčanah, oba za II. skupino, ter Irma Scheligo, stalna učiteljica v Sv. Rupertu v Slov. goricah, za I. skupino; b) za obč. ljudske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom: Anton Fünk, provizorični učitelj pri Sv. Stefanu, Santa Gustinova, suplentinja v Središču, Alojzij Hofbauer, začasni učitelj v Dolu, Ivana Poličeva, začasna učiteljica pri Sv. Marku, Josip Puhr, začasni učitelj pri Sv. Marku, Rudolf Rakusa, provizorični učitelj pri Sv. Lenartu p. Vel. Nedelji, Ivana Samoborova, suplentinja pri Sv. Benediktu v Slov. goricah, Marija Teuščeva, začasna učiteljica pri Sv. Andreju-Leskovec; c) s slovenskim učnim jezikom: Filomena Trutschlova, začasna učiteljica pri Sv. Andreju-Leskovec; d) dopolnilni izpit za obč. ljudske šole z nemškim učnim jezikom: Amalija Soršakova, suplentinja v Makolah.

— **Šole v Gradcu zaprte.** Graška »Tagespost« piše: 11. t. m. so zaprli razen Elizabetne šole v Gradcu vse ljudske in meščanske šole. Zapreti nameravajo tudi skoraj vse zasebne šole. Koliko časa ostanejo šole zaprte, se danes še ne ve. Šole porabijo za vojaške namene.

— **Iz ruskega ujetništva** se je oglašil tov. R. Zupanek, učitelj v Novi cerkvi pri Celju. Zadnje njegovo poročilo z bojišča je bilo datirano 16. decembra 1914. Bil je na sv. večer zdrav ujet. Nahaja se v mestu Kaahka gubernija Srednja Azija. — Po petih dolgih mesecih je zopet posijalo solnce zapuščeni ženi in malima sinoma. To v tolažbo onim, ki nestrpnost pričakujejo poročil svojih dragih.

— **Več deželnih prostih mest** je razpisanih na deželni vinorejski in sadje-rejski šoli v Mariboru. Prošnje do 15. julija pod običajnimi pogoji.

— **Gospodinjstvo šole** v Sv. Juriju ob Južni železnici na Štajerskem prično v kratkem zidati. Poslopje bo stalo 80.000 kron. Stroške nosi poljedelsko ministrstvo.

— **Umrli je v Kranju** pred kratkim obče spoštovani gospod cesarski svetnik Anton Orehek, bivši davčni nadupravitelj ravnotam. — Njegovi hčeri, naši tovarišici učiteljici Slavici Orehkovi pri Sv. Juriju v štaj. Slovenskih goricah naše sožalje!

— **Žetvene komisije na Štajerskem.** Glasom naredbe c. kr. štajerske namestnijske se morajo poslati žetvenim

komisarjem sezname članov za žetvene komisije, ki se imajo sestaviti v vsaki vasi. C. kr. vinarski nadzornik Franc Matjašič kot žetveni komisar še od mnogih občin svojega delokroga takih seznamov ni dobil; naj se mu čimprej dološljejo!

Goriške vesti.

IVAN KRAŠEVEC.

V nedeljo preteklega tedna proti večeru je umrl v Gorici tovariš Ivan Kraševac, učitelj na slovenski mestni šoli Podturnom, star okoli 55 let. Pokojni Kraševac, ki je bil doma iz Medane v Brdih, je služboval na več krajih, največ časa v Biljah pri Gorici, odkoder je prišel v Gorico na slovensko šolo v Ajševici in potem v Podturen. Kraševac je poučeval v Gorici tudi kaznjence. Pokojnik je bil dober učitelj, človek tihega, mirnega značaja. Zapušča vdovo in 5 otrok; eden je sedaj kot enoletni prostovoljec v vojni službi, jurist, ena hčerka je učiteljica. Kraševac je trpel dalje časa na obistni bolezni, ki ga je končno spravila na mrtvaški oder. Naj počiva v miru dobri, blagi tovariš Kraševac, razžaloščen družini pa naše iskreno sožalje!

JOŠKO ŠTANTA.

V Medjavasi, kjer je ekspoziura enorazrednice v Devinu, je umrl dne 4. t. m. na pljučnici v 28. letu svoje starosti tovariš Joško Štanta, učitelj na tamkajšnji šoli. Pogreb se je vršil 6. t. m. v St. Ivan pri Devinu. Pokojnik zapušča vdovo in troje sirot. Naj v miru počiva, preostalim pa naše iskreno sožalje!

FERDINAND SIMČIČ.

Dne 3. t. m. je umrl v goriški bolnišnici po dolgem in mučnem trpljenju tovariš Ferdinand Simčič, nadučitelj v Biljani v zapadnih Brdih. Star je bil šele 46 let, bolehal je že več časa. Pokojnik zapušča razžaloščeno vdovo in dva otroke. Pogreb se je vršil dne 5. t. m. ob 7. uri zjutraj ob jako številni udeležbi šolskih oblasti in mnogobrojnih pokojnikovih čestilcev na domače pokopališče v Biljani. Pokojniku, ki je bil izvrsten in odličen vzgojevalec naše mladine, naj bo pokoj sladak, preostalim pa naše iskreno sožalje!

— **Prof. Ferdinand Seidl** je pri svojem odhodu iz Gorice podaril c. kr. moškemu učiteljsku v Gorici, ki mu je bil za svojega tukajšnjega bivanja vedno prijateljski naklonjen, množico učil in knjig (med drugim dragoceno zbirko kristalov, dva geološka zemljevida, 1 higrometer itd.). Za to vedežno darilo mu bodi na tem mestu izrečena iskrena zahvala.

— **C. kr. okrajni šolski svet v Gorici** razglasi: »Patriotsko nabiranje kovin za vojno se nadaljuje še par tednov. Kdor je v položaju, da bi lahko pogrešal kak predmet iz onih kovin, ki jih potrebuje vojna uprava, naj ga izvoli izročiti tamošnjemu županstvu, ki odpošlje potem ves nabrani material na pristojno mesto. Darovalec bi ne vršil samo patriotske dolžnosti, ker bi pomagal vojni upravi, da premaga težave glede vojnih pripomočkov, ampak bi storil obenem tudi dobro delo, ker bi pomagal olajšati usodo v vojni onemoglim vojakom invalidom, ki jim pripade skupiček za nabrane kovine«.

— **Goriški deželni odbor.** Deželni poglavar dr. Franko se je odpovedal mestu deželnega odbornika. Izvoljen je bil

Če gospodinja ne ve, katero primes naj vzame k zrnati kavi, naj poskusi Kathreinerjevo Kneippovosladnokavo.

Popolnoma bo zadovoljna.

Dri poteka je pravi, prost, na predpis zakuhane. Dobi se povsod. Kdor hoče naj natančnejšega štati o tej kavni pijači, naj poše Kathreinerjevim tvornicam za sladno kavo d. dr., Dunaj 1., Annagasse 11. 8.